

INVENTAIRE ARCHÉOLOGIQUE - FICHE NR. 150

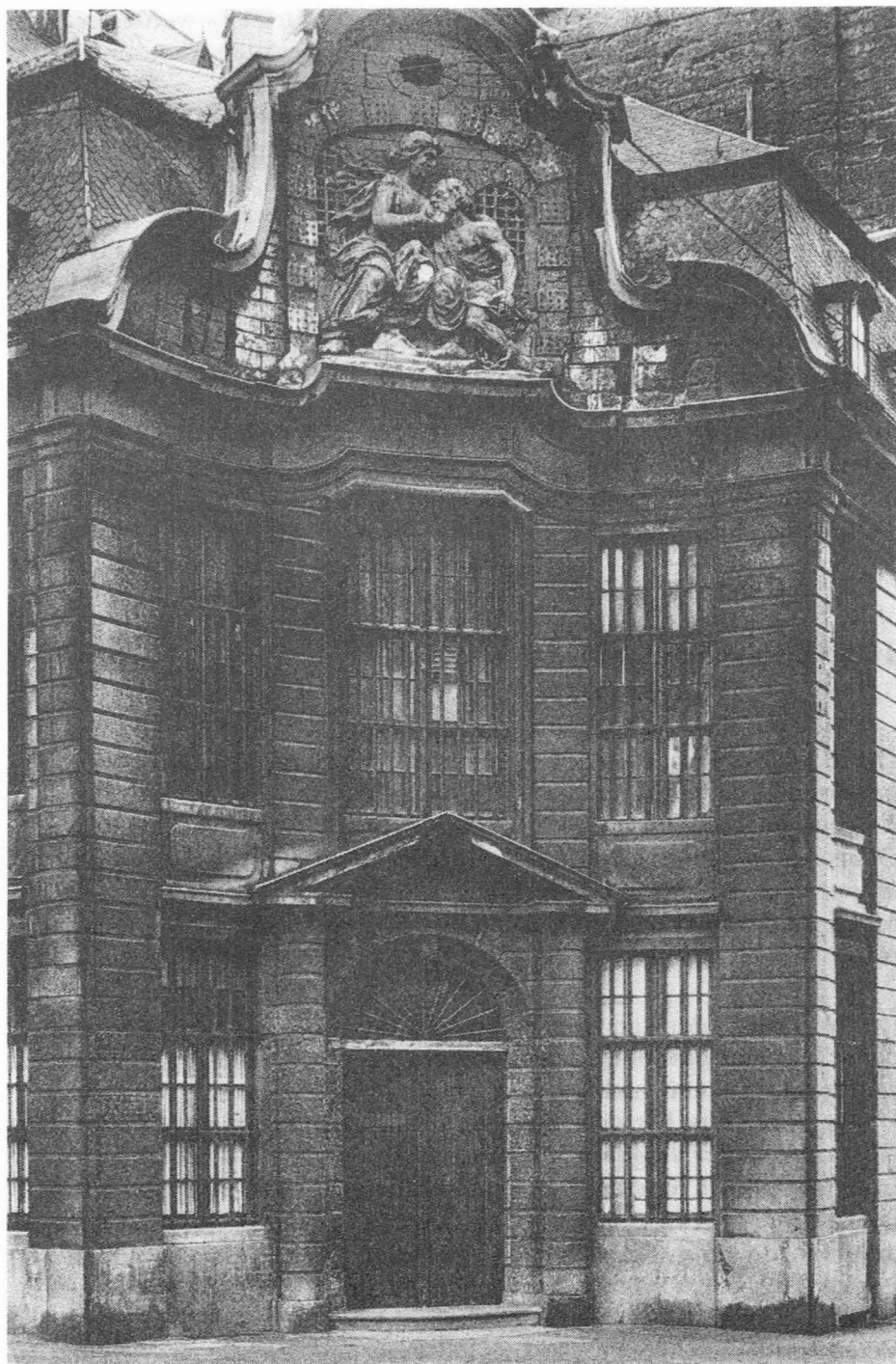
Op 5 december 1899 stelde Prosper Claeys in de rubriek “Burgerlijke gebouwen - Botermarkt nr. 12 - XVIIIe eeuw (1741)”, in het Frans, een fiche op over de

STADSGEVANGENIS, GEZEGD DE “MAMMELOKKER”.

De stadsgevangenis, in de volksmond gekend als de *Mammelokker*, werd gebouwd in 1741 door de Gentse aannemer David 't Kindt. De aanbesteding vond plaats op 15 februari 1741.

Het bestek voorzag de afbraak der gebouwen op de plaats van dewelke de nieuwe gevangenis moest komen. De werken moesten volledig af zijn, *sleutels inde handt*, na vier maanden.

Men kent de naam niet van de auteur van het bas-reliëf dat de gevel versiert. Het onderwerp van dit beeldhouwwerk werd ontleend aan de Romeinse legende van Cimon : veroordeeld tot de hongerdood had hij zijn leven te danken aan zijn dochter die hem voedde met haar eigen melk. Vandaar de naam *Mammelokker* gegeven aan deze gevangenis. In officiële stukken wordt zij soms vermeld, maar slechts zelden, als *Amigo*.

De Stadsgevangenis de "Mammelokker".

Vóór de Franse invasie van het einde van de XVIIIe eeuw werden er in de *Mammelokker* alle soorten van gevangenen opgesloten : veroordeelden zowel als enkel maar verdachten.

Vandaag herbergt ze voorlopig schooiers en vagebonden, alsook personen die aangehouden werden op de openbare weg om de orde verstoord te hebben.

De Gentse bevolking verleent de titel "*Vrije Burger van Gent*" aan iedere burger die een nacht doorgebracht heeft onder de beiaard van het Belfort, "*onder de wekking*".

De linker vleugel van de gevangenis werd afgebroken in 1898 bij de doorbraak van de nieuwe straat tussen de Botermarkt en Sint-Baafs; dit deel van de gevel werd heropgebouwd door de zorgen van stadsarchitect Charles Van Rysselberghe.

Cf. De Potter, *Gent van den oudsten tijd tot heden*, d. II, p. 9 e.v. - A. Van Werveke, in het *Volksbelang* van 27 augustus 1898.

JOSSE DELEHAYE

Op 22 september a.s. zal het precies 100 jaar geleden zijn dat Josse Delehaye overleed.

Een gelegenheid om eens de schijnwerper te richten op deze vergeten Gentse figuur. Zoals gebruikelijk is in dergelijke gevallen gaan wij te rade bij onze gids bij uitstek, Pierre Kluyskens.

Met onze dank aan de familie Kluyskens voor de toestemming tot publicatie.

De "Wegwijzer der stad Gent en Provincialen Almanach van Oost-Vlaanderen", is voor geschiedschrijvers en navorsers, in zijn dorre opsomming van feiten, namen, ambten, beroepen, adressen, maatschappijen, een kostbare en uiterst betrouwbare bron die men gaat raadplegen, wanneer er elders niet veel te vergaren of bijeen te grabbelen is.

In de traditionele rubriek "Gemeente-bestieren", lezen wij op datum van 1 januari 1855, als burgemeester van Gent : "J.J. Delehaye, officier in de orde van Leopold, de orde van het IJzeren kruis, Commandeur in het Legioen van eer, Commandeur der ridderorden van Wasa van Zweden, advocaat, wonende Opperscheldestraat nr. 11".

Vele Gentenaren kennen vandaag niet eens meer zijn naam, weten zelfs niet dat Delehaye een tijdlang burgemeester van hun stad is geweest. Er